

Natuur.oriolus

Fenologie 2007

Sternen
op vlotjes

Velduilen
in Uitkerke

G. Driessens
2008

Jaaroverzicht 2007

De website www.natuurfotoalbum.be van Natuurpunt is ondertussen stevig ingeburgerd bij de Natuurpuntleden. Het is ongetwijfeld één van de meest bekeken websites met natuurfoto's. De meer dan 37.000 foto's van meer dan 1000 fotografen zorgden voor reeds meer dan 4.126.000 digitale bezoeken aan de website van het NFA.

De hoge gemiddelde kwaliteit van de foto's brengt alle facetten van de natuur in beeld: van beheerswerken over planten en insecten naar vogels en zoogdieren.

Dit is het tweede Jaaroverzicht. We werpen een blik op de meest markante ornithologische gebeurtenissen in 2007. De meeste foto's zijn terug te vinden in het Natuurfotoalbum.

JANUARI

Klapekster *Lanius excubitor*, Tienen-bezinkingsputten (Foto: Marc Van Meeuwen)

...helemaal terug...

De laatste jaren worden vanaf eind september geregeld langstreckende Klapeksters gezien. Tijdens de tweede week van oktober piekt de trek en vanaf dan verschijnen ze op heel wat overwinteringsplaatsen. Een van de meest gekende plaatsen is de Kalmthoutse Heide, Antwerpen, waar de afgelopen winter tot zes vogels werden geteld. De Klapekster is dus helemaal terug van weggeweest. Vooral het oosten van Vlaanderen wordt goed bedeed met de soort, aan de kust is het heel wat minder evident om een Klapekster aan te treffen.

FEBRUARI

Grote Burgemeester *Larus hyperboreus*, februari 2007, Zeebrugge-Vismijn (Foto: Johan Buckens)

Captain Iglo...

"Jean", de gekende adulte Grote Burgemeester van Oostende, West-Vlaanderen, mag na 11 opeenvolgende winters dan wel een vaste waarde zijn geworden, de soort mag nog steeds op het nodige enthousiasme rekenen. Toen op 27 januari de eerste foto's van deze vogel in tweede winterkleed werden genomen aan de Nieuwe Vismijn van Zeebrugge, West-Vlaanderen, was de belangstelling snel gewonnen en tot 11 februari kreeg deze 'witte' bijzonder veel aandacht. Niet alleen omwille van zijn opvallende verenkleed trok hij aandacht, het was ook een uitermate groot exemplaar: groter dan de aanwezige Grote Mantelmeeuwen *L. marinus*. De Grote Burgemeester was dan ook baas langs de kade: geregeld werd gezien hoe hij Aalscholvers een afranseling gaf bij het stelen van hun vers gevangen vis... Als wij hem een naam mochten geven...

MAART

Grutto *Limosa limosa*, Klemskerke-Schorreweiden, maart 2007 (Foto: Roland François)

Meer of minder...?

Meer en meer wordt de Grutto bij ons in de winter waargenomen. Logisch, de zachtere winters maken het risico van een lange trektocht haast overbodig. De grutto's die hier overwinteren zijn in hoofdzaak IJslandse Grutto's *L. l. islandica*, die zich vooral in zomerkleed laten herkennen. Wel hebben ze kortere snavel en poten dan onze nominaatvorm en zijn dus ook in afmeting iets meer gedrongen.

Minder en minder zien we de Grutto als broedvogel. Naast enkele grotere weidevogelgebieden, zoals de Uitkerkse Polder, West-Vlaanderen, zien we de soort helaas sterk achteruitgaan. Zelfs als er jongen worden geboren, blijft de kans groot dat die niet opgroeien. Ook bij onze noorderburen wordt deze negatieve trend vastgesteld.

APRIL

Slechtvalk *Falco peregrinus*, juveniel, Doel-Doelpolder Noord (Foto: Raymond de Smet)

Doel bereikt

Na de terugkomst van de Slechtvalk als broedgeval met een geslaagd broedgeval in Doel, Oost-Vlaanderen, in 1996, heeft deze prachtige roofvogel zich razendsnel herpakt en 2006 werd afgesloten met 45 broedkoppels!

Doel bereikt? Nee, de soort blijft zijn Vlaamse broedpopulatie alsmaar verder verstevigen.

Het sociale aspect van de Slechtvalk (vele broeden middenin onze stadscentra) zal op lange termijn zeker bijdragen aan zijn succes, want... bekend is bemind. Gemeenten die vroeger vele euro's zagen verdwijnen in de uitroeiing van verwilderde stadsduiven, zien plots -en letterlijk- de natuurlijke en kosteloze oplossing uit de lucht vallen...

MEI

Poelsnip *Gallinago media*, Rotem-Bichterweerd, mei 2007 (Foto: Chris De Groof)

Once in a lifetime...

Wie in het buitenland vele uren heeft geïnvesteerd in het waarnemen van de zeldzame Poelsnip, weet dat deze soort zich vaak ophoudt in onmogelijk terrein: goede waarnemingen zijn dus niet evident en zelfs... zeldzaam. Het was dan ook vol verbijstering dat Geert Beckers op 4 mei een Poelsnip ontdekte en dan wel op een open slikplaat in de Bichterweerd in Rotem, Limburg. Tot 7 mei bleef dit adulte mannetje de toegestroomde menigte verbazen. De reactie 'ik zie ze liever tijdens de balts in de broedgebieden' bleek dan ook onterecht: zelden waren alle kenmerken, inclusief balts en zang, zo uitgebreid vast te stellen en te documenteren, laat staan in onze contreien.

JUNI

Vale Gier *Gyps fulvus*, Ursel (Foto: Johan Buckens)

Kaalkop van het jaar!!

Het beeld van 97 Vale Gieren boven Nederename, Oost-Vlaanderen, op 17 juni zal bij de gelukkige waarnemers wellicht voor eeuwig op het netvlies gebrand staan. Alle hoofden stonden plots naar boven gericht. In Sinaai, ursel en Meerbeke, Oost-Vlaanderen, trokken de groepjes neerzittende lijkenpikkers de dag daarop pas écht de massale aandacht die ze verdienden.

Buurtbewoners keken onder belangstelling van de pers de ogen uit het hoofd en het gebeuren groeide op enkele dagen uit tot een ware Gierenhype van internationaal formaat. Tussen 14 juni en 18 juli werden in ons land ca. 200 Vale Gieren opgemerkt, een absoluut record! De meute verplaatste zich via een wijde boog over Nederland en Duitsland, via Zwitserland terug naar het zuiden.

JULI

Woudaapje *Ixobrychus minutus*, Uitkerkse Polder (Foto: Daniel Wybo)

Wat kruipt daar door het struikgewas...

De laatste jaren weten enkele kleinere reigerachtigen het opmerkelijk goed te doen. Vooral de Kleine Zilverreiger *Egretta garzetta* en de Koereiger *Bubulcus ibis* lopen hierbij het meest in het oog. Hun witte kleur speelt daarbij natuurlijk een grote rol. Ook de Kwak *Nycticorax nycticorax* doet het niet echt slecht al is het gedrag van die soort al heel wat minder opvallend. Twee andere leden van de familie zijn nog net iets meer gegeerd omdat ze actief zijn in de schemering en in de nacht: de Roerdomp *Botaurus stellaris* en het Woudaapje.

Voor de eerste is het juiste beheer en de aankoop van grote rietvelden van uitiem belang. Het Woudaapje is met minder tevreden maar laat zich

erg moeilijk inventariseren: op enkele plaatsen werden gespreid over het broedseizoen meerdere waarneming verricht maar het bleef gissen of de soort daar nu ook daadwerkelijk heeft gebroed of niet.

AUGUSTUS

Roodhalsfuut *Podiceps grisegena*, Kruibeke-Veer (Foto: Glenn Vermeersch)

Hormonen gieren over de vijver...

De Roodhalsfuut is in de zomer erg zeldzaam in onze contreien. Een pleisterend exemplaar in volledig zomerkleed mag dan ook altijd op de nodige belangstelling rekenen. Deze vogel verbleef van 1 juni tot 7 augustus op de vijver bij het veer van Kruibeke, Oost-Vlaanderen. Luid roepen op een potentiële partner mocht evenwel niet baten. Eenzelfde tafereel kon men in het verleden gedurende jaren waarnemen op De Gavers in Harelbeke, West-Vlaanderen. Eerder in het jaar, van 20 mei tot 23 juni, verbleef er een Kuifduiker *P. auritus*, eveneens in volledig zomerkleed, bij de Hooge Maey bij Ekeren, Antwerpen.

SEPTEMBER

Noordse Boszanger *Phylloscopus borealis*, Zeebrugge-Strand (Foto: Johan Buckens)

Grauwe Noordse

Voor vele soorten moeten we jaarlijks het onderspit delven wanneer we de vergelijking trekken met onze Noorderburen: zo kent men in Nederland jaarlijks één of meerdere waarnemingen van bv. de Bonte Tapuit *Oenanthe*

pleschanka, een soort die in België nog nooit werd vastgesteld. Andere soorten, zoals de Noordse Boszanger, worden dan weer met groter gemak waargenomen in België.

Na een waarneming op 23 september in Zeebrugge, West-Vlaanderen, dook er op 3 oktober meteen een andere vogel op in Raversijde, West-Vlaanderen. De eerste van de twee

zorgde voor de nodige verwarring zodat die even als Grauwe Fitis *P. trochiloides* door het leven mocht. Dat dit een erg bleek exemplaar met witgrijze onderdelen was droeg daar zeker een steentje toe bij.

OKTOBER

Pimpelmees *Parus caeruleus*, Lippelo

(Foto: Luc Meert)

Blauwe overrompeling

Deze gezellige tuinsoort is er eentje met vele gezichten. De huiselijke vogelkijker kent ze van het franke karakter: vaak komen ze eten zoeken tot op enkele meters van het venster. Vogelringers zijn blij dat hun handen hersteld zijn na een najaar met vele Pimpels die hun snavel handig weten te gebruiken als vlijmscherp knipmes. De trekteller kon in het najaar dan weer genieten van een opmerkelijke invasie van de soort: tussen begin oktober en midden november werden ca 12.500 langstreckende Pimpels geteld! Dit jaar kwamen ze trouwens van bijzonder ver uit het oosten. We vertellen daarover zeker meer in één van de volgende nummers van Natuur.oriolus.

NOVEMBER

Rotganzen *Branta bernicla*, Oostende

(Foto: Roland François)

Sobere sfeerbrengers

Rotganzen zijn bij de Vlaamse vogelkijker vooral bekend van de winterse Zeelandtrips: echt grote overwinterende groepen zien we niet langs onze kusten of waterlopen. Gebrek aan voldoende kwelders is daarvan zeker de grote oorzaak.

De soort verdient bij ons vooral haar sporen bij de zeetrekters want daar geven ze de sfeer een extra dimensie: een magie die perfect wordt weergegeven door deze foto. De over de de branding langsvliegende groepjes worden steeds erg geapprecieerd en de zeetopdagen 10 en 11 november waren doorspekt van Rotganzenpassage. Alleen al op deze dagen werden er bijna 3000 geteld. Wie erg alert was, kon zelfs een zeldzame Witbuikrotgans *B. hrota* ontwaren.

DECEMBER

Steppekievit *Vanellus gregarius*, Dudzele

(Foto: Eric Van Colenberghe)

Dudzeelse lijstje compleet

De Steppenkievit wordt als broedvogel wereldwijd erkend als 'met uitsterven bedreigd'. Het lijkt dan bijna een eer dat we deze soort nu en dan nog mogen verwelkomen binnen onze landsgrenzen. Nu zelf meer dan vroeger want recent wordt de soort vrijwel jaarlijks opgemerkt in België.

Voor Dudzele, West-Vlaanderen, had de waarneming van de Steppenkievit iets bijzonders want met de Witstaartkievit *V. leucurus*, die er van 14 tot 16 juli 1999 pleisterde én onze gewone Kievit *V. vanellus*, is dit de enige plek in België waar de drie te verwachten wilde soorten Kievit reeds werden vastgesteld.

